

การเปิดรับสื่อ การรับรู้ ความรู้ และพฤติกรรมด้านการป้องกันในสถานการณ์การระบาดใหญ่ ทั่วโลกของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีโควิด 19

กัลยภัทร์ ศรีไพโรจน์ จินตนา สรายุทธพิทักษ์ และสริญญา รอดพิพัฒน์
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวางมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อ การรับรู้ ความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 และพฤติกรรมด้านการป้องกันในสถานการณ์การระบาดใหญ่ทั่วโลกของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีโควิด 19 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจาก 10 โรงเรียนในประเทศไทย จำนวน 540 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามออนไลน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.99 ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.85 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อ การรับรู้ ความรู้ และพฤติกรรมด้านการป้องกันในสถานการณ์การระบาดใหญ่ทั่วโลก: กรณีโควิด 19 อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก โดยสื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ ฯลฯ) เป็นแหล่งข้อมูลที่มีการเปิดรับสื่อมากที่สุด ส่วนประเด็นที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากที่สุด คือ การดู ฟัง พูดคุย อ่าน หรือสืบค้นข้อมูลสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ในประเทศไทย เนื้อหาสาระด้านที่มีความรู้มากที่สุด คือ ด้านอาการ และการดำเนินโรค และพฤติกรรมด้านการป้องกันที่ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมมากที่สุด คือ การสวมหน้ากากอนามัย ส่วนด้านความสัมพันธ์พบว่า การเปิดรับสื่อ การรับรู้ และความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมด้านการป้องกันในสถานการณ์การระบาดใหญ่: กรณีโควิด 19 ($r = 0.58, 0.61$ และ 0.20 ตามลำดับ) ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการเปิดรับสื่อ การรับรู้ และความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านการป้องกันในสถานการณ์การระบาดใหญ่ทั่วโลก: กรณีโควิด 19 ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

คำสำคัญ: การเปิดรับสื่อ; การรับรู้; ความรู้; พฤติกรรมด้านการป้องกันโควิด-19

MEDIA EXPOSURE, PERCEPTION, KNOWLEDGE, AND BEHAVIORS IN HEALTH PROTECTION ON PANDEMIC FOR JUNIOR HIGH SCHOOL STUDENTS: CASE OF COVID-19

Kanyaphat Sripairoj, Jintana Sarayuthpitak, and Sarinya Rodpipat

Faculty of Education, Chulalongkorn University

Abstract

This research was a cross - sectional analytical study with the objective of studying media exposure, perception, knowledge and behaviors in health protection on the pandemic for junior high school students: case of COVID - 19. The samples were 540 junior high school students from 10 schools in Thailand, obtained by multi - stage sampling. The tool used was online questionnaires. The data were analyzed using Pearson's Correlation Coefficient statistics. The results of the research were as follows: The samples had media exposure, perception of information, knowledge regarding COVID - 19 and behaviors in health protection on the pandemic of the COVID - 19 ranged from medium to high levels. Social media such as Facebook, Line, Twitter, etc. were the most exposed sources of information. The issues which provide the most perception of information were watching, listening, talking, reading or researching the situation of the COVID - 19 outbreak in Thailand. The subjects which provide the most information were the symptoms and treatments of COVID - 19 and the most appropriate behaviors in health protection during pandemic: Case COVID - 19 was the behavior of wearing mask. Furthermore, it was found that media exposure, perception of information and knowledge regarding COVID - 19 was positively correlated with behaviors in health protection on COVID-19 ($r = 0.58, 0.61$ and 0.20 respectively). The study result showed that media exposure, perception and knowledge regarding COVID - 19 are factors that affect behaviors in health protection during the pandemic for junior high school students in COVID - 19 situation.

Keywords: Media exposure, Perception, Knowledge, Behaviors in health protection COVID - 19

บทนำ

รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ขององค์การอนามัยโลก ณ วันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2564 พบว่า ทั่วโลกมียอดตัวเลขผู้ติดเชื้อสะสมที่ยืนยันแล้วจำนวน 146,236,400 คน ผู้เสียชีวิตจำนวน 3,099,461 คน ผู้ป่วยที่รักษาหายแล้วจำนวน 124,022,653 คน (World Health Organization, 2021) ส่วนสถานการณ์ในประเทศไทย ข้อมูล ณ วันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2564 พบว่า มีผู้ติดเชื้อสะสมที่ยืนยันแล้วจำนวน 50,183 คน ผู้เสียชีวิตจำนวน 121 คน ผู้ป่วยที่กำลังเข้ารับการรักษายู่ในโรงพยาบาล 19,873 คน (Department of Diseases Control, Ministry of Public Health, 2021) จะเห็นได้ว่า โรคโควิด - 19 ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ข้อมูลการศึกษาทางระบาดวิทยารายงานว่า ผู้ป่วยที่เสียชีวิตมักจะมีโรคประจำตัวรวมอยู่ด้วย อย่างไรก็ตาม วัยรุ่นถือเป็นวัยที่ไม่ควรประมาท เนื่องจากบุคคลในวัยนี้หากได้รับเชื้อมักจะไม่ได้แสดงอาการหรือมีอาการไม่รุนแรงและหากขาดวินัยในการป้องกันตนเองก็อาจเป็นผู้ที่แพร่เชื้อไปยังบุคคลอื่น จนเกิดการระบาดใหญ่แบบ Super spread จนยากที่จะควบคุมได้ (Yong Poovorawan, & Yuen Poovorawan, 2020) ซึ่งจาก ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนด้านการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ในช่วงมาตรการ ผ่อนปรน โดยกรมควบคุมโรคพบว่า ประชาชนมีแนวโน้มในการสวมหน้ากากอนามัยลดลง โดยเฉพาะในกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสสัมผัสโรค ได้แก่ กลุ่มอายุ 15 - 24 ปี (ร้อยละ 15.65) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มักจะออกไปทำกิจกรรมนอกบ้าน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกระตุ้นเตือนให้รักษาวินัยในการป้องกันโรค (Bureau of Information, Office of the Permanent Secretary, 2020) ด้วยเหตุนี้ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันโรคจึงมีบทบาทสำคัญต่อการเร่งรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ในประเด็นของการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคระบาดและสถานการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุขให้กลับสู่สภาวะปกติภายในระยะเวลาที่สั้นที่สุด (National Health Development Plan Steering Committee, Ministry of public health, 2016)

อย่างไรก็ตาม การจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันตนเองจากโรคโควิด 19 ในวัยรุ่นได้นั้น สิ่งสำคัญ คือ กระบวนการที่จะนำมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของช่วงวัยและสภาพสังคมในยุคดิจิทัล ทั้งนี้ จากการศึกษาของ ยง ภู่วรรณ และ ยืน ภู่วรรณ (Yong Poovorawan, & Yuen Poovorawan, 2020) พบว่า การควบคุมการระบาดของโรคโควิด - 19 ต้องอาศัยความรู้และความจริงทางวิชาการของข้อมูลบนฐานวิทยาศาสตร์ เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้และถอดบทเรียนได้ โดยข้อมูลจะช่วยบอกสถานการณ์เป็นแหล่งเรียนรู้ และสร้างความรู้ให้แก่บุคคล ดังนั้นพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรคโควิด - 19 ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลการสื่อสาร โดยเฉพาะการเปิดรับสื่อ การรับรู้ และความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการขั้นต้นที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพ ทั้งนี้ จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การเปิดรับสื่อส่งผลให้บุคคลมีความรู้ มีความเท่าทันสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมากกว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อยกว่า (Hawkins, & Mothersbaugh, 2010) ส่วนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจะส่งผลให้บุคคลเกิดการตอบสนองในรูปแบบของการกระทำหรือความนึกคิด (Sudham Rattanachot, 2009) และสำหรับการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความรู้พบว่า ความรู้และความรอบรู้ทางสุขภาพจะนำไปสู่การเกิดทัศนคติและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีและมีประสิทธิภาพได้ (Surapongse Sotanasathien, 2016; Sutapat Pradubkaew, Jintana Sarayutpitak, & Thanomwong Kritpet, 2020)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องหาแนวทางในการสร้างความเข้มแข็งของพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด - 19 ของบุคคลในวัยนี้ เพื่อเป็นอีกหนึ่งหนทางในการผลักดันให้การระบาดของโรคผ่านพ้นไปได้โดยเร็ว ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพการเปิดรับสื่อ การรับรู้

ความรู้ และพฤติกรรมด้านการป้องกันโรคโควิด 19 ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ทางด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคโควิด - 19 ของวัยรุ่น อันจะช่วยควบคุมการแพร่ระบาดของโรคภายใต้ความตระหนักในการรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมอย่างเคร่งครัดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเปิดรับสื่อ การรับรู้ ความรู้ และพฤติกรรมด้านการป้องกันในสถานการณ์การระบาดใหญ่ทั่วโลกของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีโควิด - 19
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อ การรับรู้ และความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด - 19 กับพฤติกรรมด้านการป้องกันในสถานการณ์การระบาดใหญ่ทั่วโลกของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีโควิด - 19

สมมติฐานของการวิจัย

1. การเปิดรับสื่อ การรับรู้ ความรู้ และพฤติกรรมด้านการป้องกันในสถานการณ์การระบาดใหญ่ทั่วโลกของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีโควิด - 19 อยู่ในระดับมาก
2. การเปิดรับสื่อ การรับรู้ และความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมด้านการป้องกันในสถานการณ์การระบาดใหญ่ทั่วโลกของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีโควิด - 19

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Cross - sectional analytic study)

ประชากร คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีทั้งหมดจำนวน 1,687,690 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 600 คน จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power 3.1 (Faul, Erdfelder, Buchner, & Lang, 2009) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลได้ทั้งสิ้น 540 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 90

การคัดเลือกตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Sampling) โดยเริ่มจากการเลือกตัวอย่างแบบกำหนดโควตา (quota sampling) จำแนกออกเป็น ภาคเหนือ ร้อยละ 20 (เชียงใหม่ และลำพูน) ภาคใต้ ร้อยละ 20 (นครศรีธรรมราชและสงขลา) ภาคกลาง ร้อยละ 20 (พระนครศรีอยุธยาและนนทบุรี) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 20 (นครราชสีมาและบุรีรัมย์) และกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 20 จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) คัดเลือกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการที่เป็นตัวแทน 10 โรงเรียน และคัดเลือกนักเรียนโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ได้แก่ มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ระดับชั้นละ 20 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่ยินยอมเข้าร่วมตอบแบบสอบถามตามความสมัครใจ

เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามออนไลน์ ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของประชากร จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ เพศ ระดับชั้น ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และเติมคำลงในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับโรคโควิด 19 จำนวน 13 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีมาตรวัด 5 ระดับ ได้แก่ ไม่เคยได้รับ นาน ๆ ครั้ง บางครั้ง บ่อยครั้ง และเป็นประจำ ช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 0 - 4 คะแนน

ส่วนที่ 3 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด 19 จำนวน 10 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีมาตรวัด 5 ระดับ ได้แก่ ไม่เคยเลย นาน ๆ ครั้ง บางครั้ง บ่อยครั้ง และเป็นประจำ ช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 0 - 4 คะแนน

ส่วนที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบทดสอบจำนวน 2 ตัวเลือก คือ ถูกและผิด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน และตอบผิดได้ 0 คะแนน

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมด้านการป้องกันโควิด 19 จำนวน 16 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีมาตรวัด 5 ระดับ ได้แก่ ไม่เคยเลย นาน ๆ ครั้ง บางครั้ง บ่อยครั้ง และเป็นประจำ ช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 0 - 4 คะแนน

การแปลผลคะแนนแบบสอบถามในทุกตัวแปรจะแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข คือ ระดับมาก คะแนนอยู่ระหว่างร้อยละ 66.68 – 100.00 ระดับปานกลาง คะแนนอยู่ระหว่างร้อยละ 33.34 – 66.67 และระดับน้อย คะแนนอยู่ระหว่างร้อยละ 0.00 – 33.33

ดำเนินการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านไวรัสวิทยาคลินิก แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารความเสี่ยง และพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ อาจารย์และนักวิชาการสาธารณสุข และอาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ซึ่งได้ค่าความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.99 จากนั้นนำแบบทดสอบออนไลน์ไปทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน แล้ววิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีของ Kuder - Richardson สูตร KR - 20 ในแบบสอบถามออนไลน์ส่วนที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด - 19 ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.81 ส่วนแบบสอบถามออนไลน์ส่วนที่ 2 การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับโรคโควิด - 19 ส่วนที่ 3 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด - 19 และส่วนที่ 5 พฤติกรรมด้านการป้องกันในสถานการณ์การระบาดใหญ่ทั่วโลก: กรณีโควิด - 19 วิเคราะห์ความเที่ยงด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.87, 0.88 และ 0.85 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามดังกล่าวมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ยอมรับได้ และเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (Certificate of Approval: COA) หมายเลข 064/2564 จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ สำนักบริหารวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ที่จัดทำขึ้นด้วยโปรแกรม Google form โดยนำส่ง URL หรือ QR Code ให้กับกลุ่มตัวอย่างผ่านทาง Line Application ของตัวแทนครูหรือบุคลากรในแต่ละโรงเรียนที่เป็นประสานงานด้วย โดยกำหนดช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลในเดือนเมษายน พ.ศ. 2564

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิง ได้แก่ สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ จำนวน 600 ชุด ได้รับการตอบกลับคืนมาจำนวน 540 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90 ซึ่งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะทั่วไปของประชากรพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย 279 คน (ร้อยละ 51.7) เป็นเพศหญิง 261 คน (ร้อยละ 48.3) โดยกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 200 คน (ร้อยละ 37.0) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 194 คน (ร้อยละ 35.9) และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 146 คน (ร้อยละ 27.0) กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในภาคกลาง จำนวน 107 คน (ร้อยละ 19.8) ภาคเหนือ จำนวน 117 คน (ร้อยละ 21.7) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 116 คน (ร้อยละ 21.5) ภาคใต้ จำนวน 87 คน (ร้อยละ 16.1) และกรุงเทพมหานคร จำนวน 113 คน (ร้อยละ 20.9) ตามลำดับ

2. ระดับการเปิดรับสื่อ การรับรู้ ความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด - 19 และพฤติกรรมด้านการป้องกันในสถานการณ์การระบาดใหญ่ทั่วโลกของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีโควิด - 19 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเปิดรับสื่อ การรับรู้ ความรู้ และพฤติกรรมด้านการป้องกันโรคโควิด - 19 ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (n = 540)

ตัวแปร	Mean	S.D.	ระดับ
การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับโรคโควิด 19	2.73	0.54	มาก
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด 19	2.58	0.20	ปานกลาง
ความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19	0.79	0.21	มาก
พฤติกรรมด้านการป้องกันโรคโควิด 19	3.16	0.30	มาก

2.1 ระดับการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับโรคโควิด - 19 พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยการเปิดรับสื่ออยู่ในระดับมาก (Mean = 2.73, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาตามแหล่งข้อมูลที่เปิดรับสื่อ พบว่า แหล่งข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับโรคโควิด - 19 ใน 3 อันดับแรก คือ สื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ ฯลฯ) (Mean = 3.40, S.D. = 0.77) และสมาชิกในครอบครัว / ญาติ (Mean = 3.38, S.D. = 0.75), โทรทัศน์ (รายการโทรทัศน์, ข่าว) (Mean = 3.34, S.D. = 0.88) ตามลำดับ

2.2 ระดับการรับรู้เกี่ยวกับโรคโควิด - 19 พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 2.58, S.D. = 0.20) เมื่อพิจารณาตามประเด็นของการรับรู้พบว่า ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้ใน 3 อันดับแรก คือ การดู ฟัง พูดคุย อ่าน หรือสืบค้นข้อมูลสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด - 19 ในประเทศไทย (Mean = 2.91, S.D. = 0.89) รองลงมา คือ การติดตามและประเมินอัตราความรุนแรงของโรคโควิด - 19 (Mean = 2.77, S.D. = 1.03) และการค้นหาและติดตามวิธีการป้องกันโรคโควิด - 19 ตามคำแนะนำของกระทรวงสาธารณสุข (Mean = 2.74, S.D. = 1.09) ตามลำดับ

2.3 ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความรู้อยู่ในระดับมาก (Mean = 0.79, S.D. = 0.21) เมื่อพิจารณาตามเนื้อหาสาระของความรู้เป็นรายด้านพบว่า เนื้อหาสาระของความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด - 19 ที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สูงสุดในระดับสูงสุด คือ ด้านการตรวจวินิจฉัยโรคโควิด - 19 (Mean = 0.93, S.D. = 0.06) รองลงมา คือ ด้านสาเหตุการเกิดโรคโควิด - 19 (Mean = 0.85, S.D. = 0.11) และด้านอาการและการดำเนินโรคโควิด - 19 (Mean = 0.80, S.D. = 0.27) ตามลำดับ

2.4 ระดับพฤติกรรมด้านการป้องกันโควิด - 19 พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.16, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาตามพฤติกรรมรายด้าน พบว่า

พฤติกรรมด้านการป้องกันในสถานการณ์การระบาดใหญ่ทั่วโลก: กรณีโควิด - 19 ที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมใน 3 อันดับแรก คือ การสวมหน้ากากอนามัย (Mean = 3.54, S.D. = 0.03) รองลงมา คือ การไอหรือจามอย่างถูกวิธี (Mean = 3.29, S.D. = 0.90) และการล้างมือ (Mean = 3.27, S.D. = 0.11) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อ การรับรู้ และความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด - 19 กับพฤติกรรมด้านการป้องกันในสถานการณ์การระบาดใหญ่ทั่วโลกของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีโควิด - 19 พบว่าการเปิดรับสื่อและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด-19 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมด้านการป้องกันในสถานการณ์การระบาดใหญ่ทั่วโลกของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีโควิด - 19 ในระดับปานกลาง ($r = 0.58, 0.61$ ตามลำดับ) ส่วนความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด - 19 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมด้านการป้องกันในสถานการณ์การระบาดใหญ่ทั่วโลกของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีโควิด - 19 ในระดับต่ำ ($r = 0.20$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อ การรับรู้ และความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 กับพฤติกรรมด้านการป้องกันในสถานการณ์การระบาดใหญ่ทั่วโลกของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีโควิด 19 ($n = 540$)

ตัวแปร	พฤติกรรมด้านการป้องกันโควิด 19		
	r	P	ระดับความสัมพันธ์
การเปิดรับสื่อ	0.58	0.00*	ปานกลาง
การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	0.61	0.00*	ปานกลาง
ความรู้	0.20	0.00*	ต่ำ

* $P < 0.05$

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อเกี่ยวกับโรคโควิด-19 จากหลายแหล่งข้อมูล ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้าถึงได้สะดวกรวดเร็ว อีกทั้งยังมีสื่อในหลายช่องทางให้เลือกเปิดรับ นักเรียนจึงเลือกใช้สื่อในรูปแบบที่ตนเองสนใจ สอดคล้องกับปัจจัยในการเปิดรับสื่อที่บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อตามความสนใจและเปิดรับได้จากหลายแหล่งข้อมูล (Klapper, 1967) นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อเกี่ยวกับโรคโควิด - 19 อยู่ในระดับมาก เหตุผลที่เป็นเช่นนี้น่าจะเนื่องมาจากเนื้อหาในการสื่อสารสุขภาพถือเป็นเรื่องใกล้ตัวที่อยู่ในความสนใจตามธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการเลือกเปิดรับสื่อตามปัจจัยส่วนบุคคล (Hunt, & Ruben, 1993) โดยเฉพาะประโยชน์ใช้สอยของตนเองที่มุ่งเน้นการมีสุขภาพดี รวมถึงบริบทของสังคมที่กำลังตื่นตัวในการรับมือกับโรคโควิด - 19 ด้วยเหตุนี้จึงน่าจะทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญและสนใจที่จะเปิดรับสื่อดังกล่าว เมื่อพิจารณาตามแหล่งข้อมูลที่เปิดรับพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับโรคโควิด - 19 จากสื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ ฯลฯ) มากที่สุด เหตุผลที่เป็นเช่นนี้น่าจะเนื่องมาจากปัจจุบันเป็นยุคดิจิทัล วัยรุ่นจึงมักเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพราะเป็นแหล่งข้อมูลที่เข้าถึงได้สะดวก รวดเร็ว กว้างขวาง และเป็นการสื่อสารสองทาง ซึ่งตอบสนองต่อวิถีการดำเนินชีวิตตามกระแสโลกาภิวัตน์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Li (2018) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจข่าวสารการแพร่ระบาดของเชื้ออีโบลามากที่สุด

ส่วนระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด - 19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ในระดับปานกลาง เหตุผลที่เป็นเช่นนี้น่าจะเนื่องจากข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพมีบทบาทสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ โดยเฉพาะการให้คุณค่าต่อสิ่งที่รับรู้ นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านคุณลักษณะ

ของสิ่งเร้า ซึ่งปัจจุบันมีสื่อในหลายรูปแบบให้เลือกเปิดรับจนนำไปสู่การรับรู้ดังกล่าว (Jiraporn Tangkittipaporn, 2013) และเมื่อพิจารณาตามประเด็นของการรับรู้พบว่า ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้มากที่สุด คือ การดู ฟัง พูดคุย อ่าน หรือสืบค้นข้อมูลสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด - 19 ในประเทศไทย เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากสถานการณ์ดังกล่าวถือเป็นเรื่องใกล้ตัวและเป็นกระแสสังคมที่เผยแพร่ผ่านสื่ออย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนมีโอกาสดูหรือรับรู้ข้อมูลดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ด้านการถูกชักจูง คือ บุคคลมักจะให้ความสนใจที่จะรับรู้ข้อมูลจากการชักจูง รวมถึงกระแสของสังคมที่เกิดขึ้น (Jiraporn Tangkittipaporn, 2013)

ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด - 19 จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับมาก เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องด้วยความก้าวหน้าเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้ความรู้ต่าง ๆ แพร่ผ่านและเปิดกว้างในหลายช่องทาง โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด - 19 ที่กำลังเป็นประเด็นปัญหาสุขภาพ ทำให้โอกาสในการได้รับความรู้ในเรื่องดังกล่าวมีมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นได้ในทุกสถานที่และทุกช่วงเวลา ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในห้องเรียน จึงทำให้นักเรียนสามารถสืบค้นความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด - 19 จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้สะดวกและเข้าถึงความรู้ในเรื่องนี้ได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wang และคณะ (2020) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคโควิด - 19 อยู่ในระดับสูง ส่วนเนื้อหาสาระที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้มากที่สุด คือ อาการและการดำเนินโรคโควิด - 19 เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากเนื้อหาสาระนี้มีการนำเสนอผ่านสื่อบ่อยครั้ง ทำให้โอกาสในการรับรู้จนนำไปสู่การค้นคว้าข้อมูลและตอบสนองในรูปแบบขององค์ความรู้นั้นมีมากตามไปด้วย

ระดับพฤติกรรมด้านการป้องกันโควิด - 19 จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมด้านการป้องกันอยู่ในระดับมาก เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากพฤติกรรมด้านการป้องกันโรคเป็นปฏิกิริยาตอบสนองที่ได้รับอิทธิพลมาจากการรับรู้สิ่งเร้า ในที่นี้คือสิ่งเร้าในรูปของข้อมูลเรื่องโรคโควิด - 19 ที่ส่งผ่านมาอย่างเข้มข้นในหลายช่องทาง ทำให้เกิดการตื่นตัวในการป้องกันตนเอง สอดคล้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ โดยเฉพาะความสนใจใคร่รู้ ความวิตกกังวลต่อการแพร่ระบาดของโรค การถูกชักจูงให้รักษาวินัยในการป้องกันโรค รวมถึงปัจจัยทางด้านคุณลักษณะของสิ่งเร้า โดยเฉพาะความเข้มข้นของสิ่งเร้าที่พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับโรคโควิด - 19 ครอบคลุมพื้นที่ข่าวอย่างเข้มข้น ซึ่งจะดึงดูดความสนใจในการรับรู้ได้ดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Narayana และคณะ (2020) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันโรคโควิด - 19 อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาตามพฤติกรรมรายด้านพบว่า พฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติมากที่สุด คือ การสวมหน้ากากอนามัย เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากพฤติกรรมดังกล่าวมีการณรงค์ผ่านสื่ออย่างสม่ำเสมอ ทำให้นักเรียนเกิดการรับรู้และตอบสนองออกมาเป็นพฤติกรรมดังกล่าว

2. จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับโรคโควิด - 19 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมด้านการป้องกันโควิด - 19 เหตุผลที่เป็นเช่นนี้น่าจะเนื่องมาจากการแสดงพฤติกรรมของบุคคลมีปัจจัยหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้อง รวมถึงปัจจัยในด้านการเปิดรับสื่อ โดยพบว่า การสื่อสารถือเป็นเครื่องมือที่ทำให้บุคคลเกิดความเข้าใจร่วมกัน โดยเฉพาะการสื่อสารสุขภาพนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะของบุคคล โดยอาศัยกระบวนการถ่ายทอดสารที่มุ่งเน้นให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมสุขภาพไปในทางที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันทนัท โสมรินทร์ และ ณัฏฐชุต วิจิตรจามรี (Nuntanut Somnarin & Natchuda Wijitjammaree, 2020) ที่พบว่า การเปิดรับข่าวสารและการปฏิบัติในการป้องกันโรคใช้เลือดออกมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับโรคโควิด - 19 กับพฤติกรรมด้านการป้องกันโควิด - 19 พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก เหตุผลที่เป็นเช่นนี้สอดคล้องกับแนวคิดด้านองค์ประกอบของการรับรู้ที่สรุปได้ว่า

พฤติกรรมของบุคคลเป็นการตอบสนองทางการรับรู้ (Schiffman, & Kanuk, 2000) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เป็นกระบวนการแปลความหมายของข้อมูลจากการสัมผัสกับสิ่งเร้าในรูปของข้อมูลเกี่ยวกับโรคโควิด - 19 แล้วสะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรมควบคุมโรค สำนักสื่อสารความเสี่ยงและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ (Bureau of Risk Communication and Health Behavior Promotion, Department of Diseases Control, 2015) ที่พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อไวรัสอีโบล่า

นอกจากนี้ยังพบว่า ความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด - 19 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมด้านการป้องกันโควิด - 19 ด้วยเช่นกัน เหตุผลที่เป็นเช่นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของความรู้ที่สรุปได้ว่า ความรู้เป็นความสามารถด้านสติปัญญาของบุคคลซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการรณรงค์ให้เกิดทัศนคติที่ดีและส่งต่อไปยังการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ ด้วยเหตุนี้ การมีความรู้จึงเป็นเสมือนเกราะป้องกันตัวของบุคคลที่จะช่วยให้ปลอดภัยจากโรค ดังนั้นจึงพบว่าหลายหน่วยงานต่างมุ่งเน้นการให้ความรู้ทางด้านสุขภาพหรือให้สุศึกษาในประเด็นของโรคโควิด - 19 อย่างเข้มข้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิรันตา ศรีบุญทิพย์ จักรกฤษณ์ พลราชม ประเวศ ชุ่มเกษรกุลกิจ และอดุลย์ ฉายพงษ์ (Niranta Sriboonthip, Chakkrit Ponrachom, Prawech Chumkesornkolkit, & Adun Chayyaphong, 2018) ที่พบว่า ความรู้เรื่องโรคและภัยสุขภาพมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานสาธารณสุข สุขศึกษา ฯลฯ ควรให้ความสำคัญและดำรงไว้ซึ่งการดำเนินงานด้านการสื่อสารสุขภาพที่มุ่งเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 อย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง ตลอดจนประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อในหลายช่องทางและเลือกสรรให้สอดคล้องกับคุณลักษณะทางด้านประชากร
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์หรือให้ความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด - 19 ควรพัฒนารูปแบบการนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้มีความโดดเด่น น่าสนใจ และเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและรวดเร็วไปพร้อมกันด้วย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะช่วยเพิ่มพูนระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด - 19 ของบุคคล ซึ่งจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 ที่ถูกต้องและมีวินัยให้เกิดขึ้นตามมาได้

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ยง ภู่วรวรรณ หัวหน้าศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านไวรัสวิทยาคลินิก ภาควิชาภูมิคุ้มกันเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และแพทย์หญิงสุนิษา วัชรสินธุ์ ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารความเสี่ยงและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ที่กรุณาให้การสนับสนุนคำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ตลอดจนขอขอบคุณนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนที่เข้าร่วมงานวิจัยที่ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

References

- Bureau of Information, Office of the Permanent Secretary. (2020). *Ministry of Public Health reveals results of self-defense behavior from COVID-19*. Retrieved from <https://pr.moph.go.th/?url=pr/detail/2/04/144015/>
- Bureau of Risk Communication and Health Behavior Promotion, Department of Diseases Control. (2015). *Perception of Thai citizens' toward Ebola Virus Disease (EVD) in 2015*. Bangkok: Danex intercorporation.

Department of Diseases Control, Ministry of Public Health. (2021). *COVID-19 situation report*.

Retrieved from <https://covid19.ddc.moph.go.th/>

Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A., & Lang, A. G. (2009). Statistical power analyses using G*Power 3.1: Tests for correlation and regression analyses. *Behavior Research Methods*, 41(4), 1149 - 1160. doi:10.3758/BRM.41.4.1149

Hawkins, D. I., & Mothersbaugh, D. L. (2010). *Consumer behavior: Building marketing strategy* (11th ed.). New York: McGraw - Hill/Irwin.

Hunt, T., & Ruben, B. D. (1993). *Mass communication: Producers and consumers*. New York: HarperCollins College.

Jiraporn Tangkittipaporn. (2013). *General Psychology*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

Klapper, J. T. (1967). Discussion in L. Tayer (Ed.), *Communication: Concepts and perspectives*. Washington, D. C: Spartan Books.

Li, X. (2018). Media exposure, perceived efficacy, and protective behaviors in a public health emergency. *International Journal of Communication*, 12, 2641 - 2660.

Narayana, G., Pradeepkumar, B., Ramaiah, J. D., Jayasree, T., Yadav D. L., Kumar, B. K. (2020). Knowledge, perception, and practices towards COVID-19 pandemic among general public of India: A cross - sectional online survey. *Current Medicine Research and Practice*, 10, 153 - 159. doi: 10.1016/j.cmrp.2020.07.013

National Health Development Plan Steering Committee, Ministry of public health. (2016). *12th national health development plan (2017-2021)*. Retrieved from http://wops.moph.go.th/ops/oic/data/20180914162453_1_.pdf

Niranta Sriboonthip, Chakkrit Ponrachom, Prawech Chumkesornkolkit, & Adun Chayyaphong. (2018). Media exposure, perception, knowledge and behaviors protecting diseases and health hazard of Thai citizens in 2018. *Academic Journal of Thailand National Sports University*, 12(3), 44 - 57.

Nuntanut Somnarin & Natchuda Wijitjammaree. (2020). Information exposure, knowledge, attitude and practice in prevention of dengue hemorrhagic fever of people in Nonthaburi province. *The 9th national Kasetsart University Kamphaeng Saen Conference*. Retrieved from http://esd.kps.ku.ac.th/kuk-conference/img/gallery/article_9/pdf/o_human43.pdf

Schiffman, L. G. & Kanuk, L. L. (2000). *Consumer Behavior* (7th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Sudham Rattanachot. (2009). *Organizational behavior and management*. Bangkok: Top Publishing.

Surapongse Sotanasathien. (2016). *Theory of Communication* (3rd ed.). Bangkok: Rabiangthong Printing House.

Sutapat Pradubkaew, Jintana Sarayutpitak, & Thanomwong Kritpet. (2020). Behavior modification program to prevent diabetes and hypertension of the staff at risk in higher education institution. *Academic Journal of Thailand National Sports University*, 12(2), 269 - 281.

Wang, D., Ma, A., Ghimire, P., Wang, N., Zhu, S., Li, Q. and Guo, S. (2020). Association of knowledge, attitude and practice of covid-19 prevention with anxiety among residents of Henan Province, China. *Journal of Health Science and Alternative Medicine*, 2(2), 9 - 16.

World Health Organization. (2021). *WHO Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard*.

Retrieved from <https://covid19.who.int/>

Yong Poovorawan & Yuen Poovorawan. (2020). *COVID-19 and epidemiology: online lessons for students and the public by Kasetsart University with support from Thai media fund*. Retrieved from <https://learningcovid.ku.ac.th/>

Received: April, 27, 2021

Revised: June, 16, 2021

Accepted: June, 17, 2021

*Academic Journal of
Thailand National Sports University*

